

جواد کلاته عربی، پژوهشگر و مؤلف در یادداشتی نوشت: امروز در جهانی زندگی می‌کنیم که متأسفانه با سکوت همه دولت‌ها و به‌ویژه دولت‌های عربی و حتی خیانت‌های آنان در حق مردم فلسطین مواجه‌ایم. با اقدام مقتدرانه اخیر نیروهای مسلح جمهوری اسلامی یک اتفاق تاریخی رخ داده است که به عنوان یک نقطه عطف، تحول و عزیمت در تاریخ ثبت خواهد شد. قطعا از این پس معادلات تقابل تاریخی

اهمیت روایت مکتوب عملیات «وعده صادق»

ارش شفاعی گروه فرهنگ و هنر

تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران را نادیده گرفت. همراهی و همگامی ارتش و سپاه پاسدارن این روزها صحنه قدرت نظامی در جهان معاصر را چنان تغییر داده که تمام قدرت‌های پوشالی جهانی به توان نظامی ایران صحنه گذاشتند و گواه این ادعا نیز همین عملیات وعده صادق است.

اما امروز ۲۹ فروردین در تقویم رسمی کشور به نام روز ارتش جمهوری اسلامی نام‌گذاری شده است. روزی برای بزرگداشت خاطره رشادت‌های امیران، افسران و سربازان دلدار ارتش که در دهه‌های اخیر با خلق حماسه‌هایی تاریخی و ماندگار، شعار زیبای «ارتش فدای ملت» را نه در لفظ که در عمل واقعیت بخشیده‌اند. شاید تصویری که در ذهن بسیاری از ما از ارتشی بودن و نظامی‌گری نقش بسته است، تصویری یک بعدی است که در آن نظم و انضباطی خشک و محیطی عبوت و سخت جاری است. ولی واقعیت این است که ارتش ایران برخلاف بسیاری از ارتش‌های جهان، در کنار انضباط و قانونمندی ستوده، پر است از نیروهایی با روحیات و خلقیات لطیف که جنگ و درگیری نظامی را با لحظات زیبای انسانی همراه کرده‌اند. جالب اینجاست که در میان نیروهای ارتش چه قبل و چه بعد از انقلاب، شاعران و داستان‌نویسان و ادیبایی بوده‌اند که نظم مثال‌زدنی زندگی نظامی را به نظم واژگان گره زده‌اند و در شعرها و داستان‌های‌شان لحظات زیبایی را برای مخاطبان آفریده‌اند. در شادباش این روز بزرگ، مروری داریم بر زندگی چندادیب نامدار ارتشی.

شاعری که سرگرد شد

آنهايي که باادبيات قبل از انقلاب به‌خصوص تاریخ جلسات ادبی آشنایی دارند، حتما نام عبدالعلی نگارنده را شنیده‌اند که یکی از مشهورترین جلسات ادبی ایران را تأسیس کرد و جلسات به‌گردهمایی‌های هنگی شاعران بزرگ خراسان بدل شد. نگارنده، گرچه به‌عنوان یکی از شاعران حلقه ادبی خراسان مشهور بود، خود زاده اصفهان بود. در سال ۱۳۲۸ در این شهر زاده شد و در این شهر و در عراق؛ فقه، اصول و ادبیات عرب آموخت و در همان جا فرانسه و انگلیسی یاد گرفت اما به‌دلیل مشکلاتی به کشور بازگشت و به استخدام ارتش درآمد تا این‌که در سال ۱۳۳۶ با درجه سرگردی بازنشسته شد. او چنان در کار خود غرق بود که وقتی در سال‌های جوانی برای خود تخلص انتخاب کرد، نخست «سرباز» تخلص می‌کرد، ولی بعد آن را به «نگارنده» تغییر داد. نگارنده در بازگشت به ایران، به مشهد رفت و در آنجا مقیم شد. در سال ۱۳۳۹ انجمن ادبی فردوسی را تأسیس کرد که بسیاری از شعر و ادبای مشهور خراسان عضو آن بودند. خانه او به سرعت به محل رفت و آمد چهره‌های برجسته ادبیات و فرهنگ خراسان در آن زمان تبدیل شد. علاوه بر رهبر انقلاب که در جوانی به همراه برادرشان آیت‌ا...، سیدمحمد خامنه‌ای در این جلسات حضور داشتند، چهره‌های مشهور دیگری چون محمدرضاشعیمی کدکنی، محمدرضاحکیمی، احمد گمائل پور، محمد قهرمان، ذبیح... صاحبکار، قاسم رسا، علی‌اکبر فیاض، احمد علی رجایی، غلامحسین یوسفی، سید جلال الدین آشتیانی، علی شرعیتی، غلامرضا

قدسی نژاد، علی باقرزاده و... در این جلسات حضور داشتند.

کتاب‌های نگارنده عبارتند از: شرار اندیشه، رساله الفبای شعر (تحول در بحث عروض و اوزان شعری)، آیین من و مجموعه آثار عبدالعلی نگارنده که با تحقیق و تصحیح جواد هاشمی (ترتیب) در سال ۱۳۹۲ توسط انتشارات آرام دل منتشر شده است. زنده‌یاد استاد محمد رضا حکیمی مقدمه جامعی بر مجموعه «شرار اندیشه» نوشت و درباره او چهره و شرش چنین اظهار نظر کرد: «گاهی در نازک خیالی‌های غزل، نگارنده را در اوج می‌نگریم که ترانه‌اش به تارهای دل چنگ می‌زند و روح را از بن و بنیاد به ارتعاش می‌اندازد.» اما دلیل عمده شهرت شعرهای نگارنده، توجه او به شعر آیینی بود. این‌که یکی از افسران ارتش شاهنشاهی، چنین اعتقادات مذهبی آشکاری داشته باشد و آن را بیان و منتشر کند، نشان‌دهنده اعتقاد و التزام او به اسلام و شیفتگی‌اش به اهل بیت (ع) است. نگارنده خود گفته بود:

به ملتی که مرا مش می‌بود مرام حسین من احترام گذارم به احترام حسین از آن جهت شده ایوان کربلا دل ما که افتتاح شده از آل به نام حسین هنوز تشنه، بگریذ چو آب می نوشد هنوز می‌شوند گوش دل پیام حسین... زبان به موعظه بگشود و من نمی‌گویم چه روی داد و چرا قطع شد کلام حسین به باغ سرو خرامان به خاک خون می‌ریخت فتاد چون به زمین سرو خوشرام حسین نه چون حسین کسی سجده کرد در عالم نه کس قیام نموده است چون قیام حسین حسین بس که قماش بلند مرتبه است به جز خدای نداند کسی مقام حسین

سرانجام سرگرد نگارنده در آبان ۱۳۴۷ در تهران بدرد حیات گفت و در قبرستان این بابویه شهری به خاک سپرده شد.

سرگرد نازنین به روایت رهبر

رهبر انقلاب در بیان خاطرات خود، به انجمن ارزشمند ادبی مشهد اشاره و از زنده‌یاد نگارنده با عنوان سرگرد بازنشسته و پیرمرد خیلی نازنین یاد کرده‌اند. ایشان گفته‌اند: «چیزی که به او نمی‌آمد، این بود که یک روز سرگرد بوده باشد! همیشه من تعجب می‌کردم و می‌گفتم شما که سرگرد بودی، چه کار می‌کردی؟! مرد بسیار لطیفی بود. خانه او مرکز انجمن ادبی فردوسی بود که من هم هر وقت از قم به مشهد می‌آمدم، حتما در آن شرکت می‌کردم. یکی از کارهایی که آنجا انجام می‌گرفت، این بود که وقتی کسی غزلی یا قصیده‌ای می‌خواند، آن را ویراستاری طولی می‌کردند؛ یعنی می‌گفتند که جای این بیت اینجا نیست؛ جایش قبل از این بیت قبلی است. این، نکته مهمی است. ما بهترین شاعرها را در مشهد داشتیم. انصافا در یک دوره‌ای شعرای مشهد ما در کشور بهترین بودند. ما همه را از نزدیکی می‌شناختم؛ شعرای مشهد جزو بهترین‌ها بودند؛ هم قصیده‌سراهاشان، هم غزل‌سراهاشان. در مشهد از اول تا آخر، در آن دوره‌ای که این افراد روی کار آمدند و پرورش پیدا کردند، سه تا انجمن وجود داشت؛ یکی‌اش انجمن مرحوم نگارنده بود که توی خانه خود او تشکیل می‌شد. ایشان اجازه نشین هم بود و هر چند وقت یک بار خانه‌اش عوض می‌شد؛ لذا اینهایی که می‌خواستند شرکت کنند بروند توی آن خانه جدید، باید آدرس جدید می‌گرفتند. بنده آن وقت قم بودم، هر وقت مشهد می‌آمدم، حتما به آن جلسه می‌رفتم؛ تا بعد که از قم برگشتم، این یک انجمن بود؛ ۱۵-۱۶ نفر در آن

بین جمهوری اسلامی و محور مقاومت با رژیم اشغالگر وارد عرصه جدیدی شده است. وی ادامه داد: باید در بعد روایت آن به لحاظ هنری، رسانه‌ای و آثار مکتوب حق مطلب ادا شود. اگر ما نتوانیم این دستاورد بزرگ تاریخی را به درستی ثبت و منعکس کنیم و اگر این اقدام بی‌تفصیل، بی‌بوست روایی و تولیدات فرهنگی و رسانه‌ای مناسب نداشته باشد، آنچنان که باید، دیده نخواهد شد. بخشی از این روایت،

ثبت و ضبط اصل ماجراست. البته ما در این حوزه با موانعی مواجه هستیم، یعنی نویسندگان و پژوهشگران ما با مشکل دسترسی به اطلاعات روبه‌رو هستند. بخشی از اطلاعات را می‌توان از رسانه‌های مختلف گردآوری کرد. اگر نیروهای مسلح پای کار بیایند، همکاری کنند و اطلاعات دقیق‌تری ارائه دهند، آن موقع خواهیم توانست این ماجرا را به عنوان یک روایت تاریخی ثبت و ضبط کنیم. / ایبنا

در روز ارتش جمهوری اسلامی از شاعران و داستان‌نویسان ارتشی یادی کرده‌ایم

ادیبان ستاره‌بر دوش

شرکت می‌کردند. یک سماوری هم آنجا روشن بود که جایی‌اش را خود مرحوم نگارنده می‌ریخت. این آقای شفيعی کدکنی، میرزا زاده، قهرمان، قدسی، اینها همه پرورش یافته همین جلسه‌اند.»

از نیروی هوایی به حوزه هنری

یکی دیگر از شاعران ارتشی که او را متأسفانه سال گذشته از دست دادیم، استاد عباس برایی پور است. او متولد ۱۳۲۲ در تهران بود و بعد از این‌که در رشته ریاضی دیپلم گرفت، در سال ۱۳۴۴ به استخدام نیروی هوایی درآمد. برای پور از اواخر دوران تحصیل در دبیرستان به شعر و شاعری علاقه‌مند شد و شعرش از همان ابتدا به‌دلیل روحیه مذهبی شدیدی که داشت، در مدح و منقبت خاندان رسالت بود. در دوران خدمت به‌عنوان افسر نیروی هوایی چندسالی برای آموزش دوبار به آمریکا اعزام شد و همان جا شاگرد ممتاز دوره تحصیلاتی افسران شد.

برای پور در کنار کار به عنوان یک ارتشی، از همان دوران دانش‌آموزی کتاب‌های شعر شاعران متقدم را به‌صورت جدی مطالعه می‌کرد و دانش ادبی او با وجود این‌که رشته

تحصیلی و کاری‌اش ادبیات نبود، بسیار بود. اتفاقی‌ای که از اتفاقات مهم در زندگی ادبی برای پور با یک هنرمند ارتشی دیگر گره خورد. او زمانی در مشهد اقامت

گرفت و به همین دلیل به جلسات انجمن ادبی منزل استاد نگارنده می‌رفت و همین رفت‌وآمد و آشنایی

یاران چه‌غریبانه

شاید هیچ شعری به اندازه «یاران چه غریبانه رفتند از این خانه» نتوانسته باشد روایتگر مظلومیت رزمندگان ایرانی در دفاع مقدس باشد و به همین دلیل در ذهن و زبان مردم ماندگار شده است. این شعر را پرویز بیگی حبیب‌آبادی سروده است که او نیز یک ارتشی باسابقه است که بعد از چندین سال خدمت در نیروی هوایی، چندسال قبل بازنشسته شد. بیگی حبیب‌آبادی متولد ۱۳۳۳ در حبیب‌آباد برخوار اصفهان است و بعد از این‌که در سال ۱۳۵۲ دیپلم ریاضی را دریافت کرد، وارد نیروی هوایی شد و درطول جنگ تحمیلی از آسمان کشور در بخش پدافندی نیروی هوایی دفاع کرد. او در بیان خاطراتش از بیوند میان شغل خود و ادبیات گفته است: خیلی مواقع در مأموریت‌ها جلسات شعرخوانی راه می‌انداختم. در سال ۷۱ بایک ناوچه به مدت دو ماه در آب‌های خلیج فارس و اقیانوس هند مأموریت داشتم. زندگی در دریا بسیار سخت است. من در این مأموریت جلسات شعرخوانی راه انداختم. آنجا متوجه شدم از پرسنل ناوچه که حدود ۲۰۰ نفر بودند، دوفرا استعداد خوبی در شعر و شاعری دارند. کمک‌شان کردم تا به شعر جدی‌تری بپردازند. در همان مدت مأموریت با میانی‌اش آشنا شد.

غریبانه (مجموعه شعر)، گل، غزل، گلوله (مجموعه شعر گردآوری شده)، تیغ، قلم، تغزل (مجموعه شعر گردآوری شده)، زخم، غزل، زاویه (مجموعه شعر گردآوری شده)، گزیده ادبیات معاصر (مجموعه شعر)، حماسه‌های همیشه (مجموعه چند جلدی پژوهشی درباره شعر دفاع مقدس، تاملی در تذکرة نصرآبادی، تاملی در تذکرة روز روشن، تاملی در تذکرة تحفه سامی، تاملی در تذکرة حقیقه‌الشعر، تاملی در تذکرة مجالس النفایس، سرگذشت یادها (زندگی نامه مشفق کاشانی)، درختی که می‌دود (مجموعه شعر) و... از آثار این شاعر است. بیگی حبیب‌آبادی همچنین در عرصه مدیریت فرهنگی و ادبی سابقه‌ای طولانی دارد و علاوه بر دبیری موفق چندین دوره کنگره شعر دفاع مقدس، انتشاراتی برای نشر تخصصی کتاب‌های شعر به نام فصل پنجم تأسیس کرده است.

برش

روایتگر نبردهای دریایی

فیروز زنبوری جلالی، از داستان‌نویسان بنام روزگار ما بود که او هم لباس مقدس ارتش را بر تن داشت، منتها او از دریادلان نیروی دریایی ارتش بود و به همین واسطه تعدادی از داستان‌های خوب درباره نبردهای دریایی ارتش را نگاشته است. زنبوری جلالی در آبان ۱۳۲۹ در شهر خرم‌آباد به دنیا آمد و در ۵ اردیبهشت ۱۳۹۶ درگذشت.

او فعالیت ادبی خود را پیش از انقلاب با انتشار داستان و مقالاتی در مجله فردوسی آغاز کرد و بعد از انقلاب با انتشار چند مجموعه داستان و رمان و نیز حضور پررنگ در عرصه نقد ادبی و برگزاری کلاس‌های داستان‌نویسی و دوری آثار جوایز و جشنواره‌های ادبی به یکی از پرکارترین داستان‌نویسان کشور در دوره‌ای طولانی تبدیل شد. او در خانواده‌ای نظامی به دنیا آمده بود و خود نیز از ۲۰ سالگی به عضویت نیروی دریایی ارتش درآمد. زندگی در بوشهر به دلیل شغلش، باعث شد برای غلبه بر رنج غربت به ادبیات پناه آورد و حامل نوشتن و خواندن‌های فراوانش، اولین داستانش «یک لحظه بیش نیست» بود که در فردوسی منتشر شد. زنبوری در عرصه‌های مختلف صاحب اثر است. در حوزه نمایشنامه‌نویسی می‌توان از نمایش‌های مثنوی کوچک، درختی در برزخ، غریبه، فاجعه نوزدهمین، تیغ برپشت، سلطان و کاتب، نماز، جنگ‌های هنری دریا و... نام برد. همچنین فیلمنامه‌های شور و شیرین و این کوچولوی پردرد سراز او منتشر شده است. کتاب‌های یاران بر زمین سوخته: بررسی و نقد آثار احمد محمود و آسیب‌شناسی ادبیات داستانی معاصر آثار او در زمینه نقد ادبی است. از رمان‌های زنبوری می‌توان به مخلوق و قاعده بازی اشاره کرد که این دومی، در سال ۱۳۸۷ برگزیده جایزه ادبی جلال آل‌احمد شد.

قاب

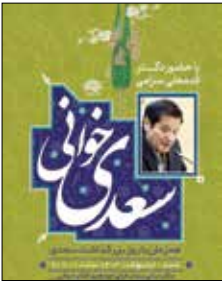

قصیه فلسطین منتشر شد

کتاب «قصیه فلسطین، پیشینه تاریخی و تحولات معاصر» به قلم محسن محمد صالح، تألیف و توسط مابرگل عنبری و یوسف رضا زاده ترجمه شده است. این کتاب همان‌طور که از نامش پیداست، تاریخچه فلسطین را در خود جای داده است. مهم‌ترین تحولات معاصر این است که به قلم یک محقق و نویسنده عرب لبنانی تحریر شده که از نزدیک با منطقه فلسطین و تحولات آن‌شناخت و در غم این سرزمین زندگی کرده است. محسن محمد صالح که مدیر مسئول انتشارات الزیتونه در لبنان است، تلاش کرده وقایع تاریخی در فلسطین را بدون جانبداری و نگاه سیاسی، با ذکر جزئیات دقیق و طبق روش علمی و آکادمیک، گردآوری کند. کتاب قصیه فلسطین، پیشینه تاریخی و تحولات معاصر توسط انتشارات وزارت امور خارجه منتشر شده‌است.

سعدی خوانی در حوزه هنری

همزمان با روز بزرگداشت سعدی، دهمین جلسه از سلسله درس‌گفتارهای «سعدی‌خوانی» با حضور دکتر قذمعلی سزّامی، استاد دانشگاه، نویسنده، شاعر و پژوهشگر ایرانی در حوزه زبان و ادبیات فارسی، به همت دفتر پاسداشت زبان فارسی حوزه هنری از ساعت ۱۸ تا ۲۰ شب، اول اردیبهشت در سالن سلمان هراتی حوزه هنری برگزار خواهد شد. دکتر قذمعلی سزّامی در این نشست به زندگی آرا، آثار و روزگار سعدی خواهد پرداخت. سعدی یکی از رکن‌های اصلی شعر و زبان ادبیات فارسی و دارنده زبانی فصیح در کلام و نگاهی خلّاق در شعر و رویکرد تعلیمی و تربیتی متعادلی در پرداخت به مسائل و امور انسانی است و مقبولیت زیادی هم از جانب طیف‌های مختلف اجتماعی دارد. به همین خاطر، دفتر پاسداشت زبان فارسی حوزه هنری، این سلسله جلسات را با هدف ارائه ظرفیت‌های زبانی و ادبی سعدی در آثارش، برای علاقه‌مندان به این شاعر و ادیب بزرگ زبان و ادبیات فارسی برگزار می‌کند. این نشست‌ها، هر دو هفته یک‌بار، شنبه‌ها از ساعت ۱۸ تا ۲۰ به همت دفتر پاسداشت زبان فارسی حوزه هنری و با ارائه دکتر قذمعلی سزّامی، استاد دانشگاه، نویسنده، شاعر و پژوهشگر ایرانی در حوزه زبان و ادبیات فارسی، در سالن سلمان هراتی حوزه هنری واقع در خیابان سمیه، نرسیده به حافظ، ربووی کوچ‌به پووموسی برگزار می‌شود.

دیدگاه

نمایشگاه کتاب، شب قدر کتاب دوستان است

حجت الاسلام والمسلمین سیدصادق طباطبایی نژاد، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس نمایشگاه کتاب تهران را شب قدر کتاب دوستان دانست و گفت: بسیاری از افراد جامعه هر سال منتظر برپایی نمایشگاه کتاب هستند. به گزارش ستاد خبری نمایشگاه، وی گفت: نمایشگاه کتاب که هر ساله در اردیبهشت ماه برگزار می‌شود، مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور است و به دلیل بین‌المللی بودن این رویداد، از دیگر کشورها نیز برای عرضه کتاب به ایران می‌آیند، به همین دلیل این نمایشگاه از ظرفیت‌های بالایی در زمینه دیپلماسی فرهنگی برخوردار است. وی در رابطه با آثار بزرگاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در فرهنگ معاصر کشور، عنوان کرد: بسیاری از گروه‌های جامعه هر ساله منتظر و پیگیر برگزاری نمایشگاه کتاب تهران هستند و اخبار و اطلاعات‌های مرتبط با این نمایشگاه را رصد می‌کنند. فکر می‌کنم به هر میزان کتاب‌های کیفی‌تری عرضه کنیم تأثیر آن را در جامعه و فرهنگ کشور خواهیم دید. نماینده مردم اردستان گفت: با برنامه‌های متنوع می‌توان فرهنگ کتابخوانی را بهبود بخشید، یکی از رسالت‌های نمایشگاه‌های می‌تواند رصد وضعیت کتابخوانی کشور باشد.